

MAKİNA KORUYUCULARI YÖNETMELİĞİ

Madde 1 — Bu Yönetmelik, 23 Mayıs 1967 tarih, 872 sayılı Kanunun uygulanması ve 1475 sayılı iş Kanununun 74. maddesi uyarınca yürürlüğe konmuş olan tüzüklerin ilgili hükümlerine açıklık getirilmesi amacıyla çıkarılmıştır.

Madde 2 — Bu Yönetmelik sanayi ve ticaretten sayılan tüm işyerlerini kapsar.

Madde 3 — Yönetmelikte geçen:

«Makina» deyimi, bir tür enerjiyi başka bir tür enerjiye çevirerek veya insan gücü ile belirli işler yapan çeşitli kışımlardan meydana gelmiş araçları,

«Koruyucu» deyimi, makinaların transmisyon düzenlerinde, hareketli parçalarında ve operasyon noktalarında kullanılan koruma düzeni ile güvenli olmayan durumlarda kullanılacak durdurma sisteminin tümünü,

«Transmisyon düzeni» deyimi, güç aktaran milleri, volanları, kasnakları, kayışları, kaplınları, mızınları, biyelleri, krankları, kavramaları, dişli düzenleri, zincir ve dişli gibi elemanları,

«Hareketli parçalar» deyimi, makina ve tezgahlarda güç aktarmayan ancak hareket eden (örneğin planyaların kalem tesbih başlıklarını, besleme merdaneleri, vargel tablaları v.b. gibi) elemanları,

«Operasyon noktaları» deyimi, makina ve tezgahta, talaş kaldırır, şekillendir, delen, ezen, kesen veya başka şekilde işlem yapan kısım ile iş alıp verirken tehlikeli olan bölgeleri,

«Durdurma düzeni» deyimi, konveyör kayışlarının yanlarında bulunan güvenlik halatları, koruyuculara kilitleri, imdat düşme ve frenleri, asansör paraşütleri gibi güvenli olmayan durumlarda sistemi durdurmayı sağlayan düzenekleri,

belirtir.

Madde 4 — Koruyucular, operatör ile makina ve tezgahta görevli diğer personeli kaza, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı koruyacak, parça sıçraması gaz, toz intişi gibi durumları da önleyecek nitelik ve biçimde olacaktır. Koruyucular, tezgahla doğrudan ilgisi olmamakla birlikte tezgah veya makina çevresinde bulunanların

da hareket eden kışımlara temasını önleyecektir.

Madde 5 — Koruyucuların tasarımları ve tezgah üzerinde tesbiti tezgahta çalışanları engellemeyecek, üretimi aksatmayacak ve kaliteyi bozmayacak biçimde olacaktır.

Madde 6 — Koruyucular, amaca uygun, kullanılması kolay sağlam ve dayanıklı olacak, gerekiğinde çıkarılmadan bakımı yapılabilecek şekilde olacaktır.

Madde 7 — Pres giyotin ve benzeri tezgahlarda, koruyucu aralığı ile operasyon noktasına olan uzaklıklar aşağıda verilmiştir.

Koruyucu aralığı (en çok mm)	Koruyucunun operasyon noktasından uzaklığı (mm)
6	0 — 30
10	38 — 53
13	53 — 78
16	78 — 130
20	130 — 155
22	155 — 180
32	180 — 206

Bu ölçüler esas olmakla birlikte, çalışan elini düz olarak tezgah tablası üzerinde hareket ettirdiğinde, koruyucu aralığından geçen parmak uçları operasyon noktasına ulaşamayacaktır.

Madde 8 — Koruyucular, 4/12/1973 gün ve 7/5583 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen, 11/1/1974 ve 14765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren «İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği Tüzüğü» nün Beşinci kısım iki, yedi, sekiz ve dokuzuncu bölümlerinde yer alan hükümlere uyacak nitelikte olacaktır.

Madde 9 — Her makinanın özelliğine göre operasyon noktaları uygun koruyucu içine ilmacak, varsa ilgili Türk standartına uygun olacaktır. Hareketli kışımlarda aynı şekilde korunacaktır.

Madde 10 — Yürticinde yapılan makina ve tezgahların koruyucuları yapımcı firma tarafından ilgili Türk standartlarına uygun olarak yapılacaktır. Türk Standardı olmayan koruyucular için yapımcı firma Türk Standartlar Enstitüsü'nden uygun koruyucu standardının yapılmasıını isteyecektir.

Ancak standart hazırlanıncaya kadar Türk Standartlar Enstitüsü'nden gösterceği esaslarla uyacak.

Madde 11 — Koruyucu olmayan makina ve tezgahların yapımına, satılmasına, sergilennmesine, kiralamasına veya devredilmesine izin verilmeyecektir. Bu konuda gerekil görülen durumlarda İl ve yerel yönetmelipler ile güvenlik kuvvetleri yardımcı olmakla yükümlüdürler.

Madde 12 — İthal edilmiş veya yerli yapılmış olmayan ve halen kullanılmakta olan makina ve tezgahlar için Çalışma Bakanlığı, ilgili Bakanlıkların görüşünü alarak «Genel Koruyucu Standartları»nın hazırlanmasına teknik yönden katkıda bulunacak ve söz konusu makinalara uygun koruyucuların yapılmasını ve kullanılmasını sağlayacak tedbirleri alacaktır.

Madde 13 — Koruyucusu olmayan makina ve tezgah kullanılmayacaktır. Hiç bir işçiden bahis konusu koruma düzeni olmayan bir makina veya tezgahı kullanması istenmeyecektir.

İşçiler de koruyucuya etkisiz duruma getirerek çalışmamayacak veya böyle çalışmakta direnmeyecektir.

Madde 14 — İşveren makina koruyucularıyla ilgili mevzuattan işçileri haberdar edecektir. İşveren aynı zamanda bu makinaların kullanılmasından doğacak tehlikelerden bu hususta önceden alınacak tedbirlerden de uygun bir şekilde işçileri haberdar edecek ve gerekiyorsa eğitecektir.

Madde 15 — Bu Yönetmeligin işçi Sağlığı ve İşgüvenliği ile ilgili hükümleri Çalışma Bakanlığı; Mecburi Türk Standartları kapsamına giren yapımla ilgili hükümleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı; ithalatla ilgili hükümleri Ticaret, Sanayi ve Teknoloji ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklar tarafından uygulanır.

Madde 16 — Bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmeyenler hakkında İş Kanununun ilgili ceza hükümleri uygulanır.

Madde 17 — Yönetmelığın :9, 10, 11. ve 12 nci maddeleri yayın tarihinden sekiz ay sonra diğer maddeleri yayın tarihinde yürürlüğe girer.